

GYMNAZIUM JÁNA ADAMA RAYMANA

SOCIALNE SIETE

Výklad

Prešov 2016

Tomáš Jevočin

Obsah

Úvod.....	3
1. Definícia sociálnych sietí.....	4
2. Výhody a nevýhody sociálnych sietí	5
3. Rozdelenie sociálnych sietí.....	6
3.1 Základné delenie	6
3.2 Funkčné delenie	7
3.3 Iné delenie	7
Záver	9
Zdroje.....	10

Úvod

Sociálne siete sú neodmysliteľnou súčasťou moderného sveta ako ho poznáme. Takmer každý človek využíva v súčasnosti minimálne jednu sociálnu sieť. Tieto siete nám pomáhajú udržovať vzťahy na diaľku, komunikovať v reálnom čase napriek tisícok kilometrov medzi užívateľmi alebo hľadať prácu bez toho aby sme čo i len opustili pohodlie nášho domova.

Napriek tomu že sociálne siete vskutku používa takmer každý, nie je všeobecná inteligencia o nich dostatočne rozšírená. Mimo veľmi známych faktov, ako že sociálne siete fungujú pomocou internetu, alebo že by sme nemali neuvážene zverejňovať intímnejšie informácie či nevhodné fotografie o sebe, jestvuje ešte veľa nebezpečenstiev ktoré sociálne siete obsahujú, no aj veľmi veľa výhod a použití iných, nie až tak známych druhov sociálnych sietí.

V prvej kapitole sa pokúsime o zadefinovanie toho, čo to vlastne sociálna sieť je a čo musí daná stránka či služba spĺňať aby sa mohla nazývať sociálnou sieťou. Keďže samotný pojem sociálna sieť nie je presne zadefinovaný ale existuje viac názorov o tom čo presne to znamená, vyjadríme aspoň niektoré, rozšírenejšie definície tejto internetovej služby.

V druhej časti našej práce si spomenieme niektoré dôležité výhody a nevýhody sociálnych sietí.

Na koniec si predstavíme delenie sociálnych sietí na rôzne typy. Toto delenie taktiež nie je oficiálne zadefinované, preto si uvedieme delení viacej.

V závere práce vyhodnotíme či by sme sa mali sociálnym sieťam ako takým radšej vyhnúť a ak nie, tak ako by sme ich mali bezpečne používať.

1. Definícia sociálnych sietí

Sociálna sieť (tiež sociálne médium alebo SNS z angl. *Social Networking Site*), je internetová služba ktorá má za úlohu napomáhať používateľom s nadväzovaním alebo udržovaním kontaktov s inými používateľmi ktorý zdieľajú podobné záujmy, aktivity či postoje. Sociálne siete dovoľujú používateľom rýchlo a jednoducho zdieľať s inými používateľmi nápady, obrázky, aktivity, udalosti, záujmy a.i..

Podľa Európskej agentúry pre informačnú a sieťovú bezpečnosť sa sociálna sieť ako webový priestor definuje ako on-line komunita, ktorá pomocou vytvoreného profilu umožňuje používateľom stretávať ďalších členov siete, komunikovať s nimi, zostať s nimi v kontakte a zdieľať obrázky a video v rámci zdieľaného priestoru.

Podľa D. Boydovej a N. Ellisonovej (Priekopníčky v obore sociálnych sietí) sa dá sociálna sieť definovať 3 základnými bodmi. V danej službe sa musí dať:

1. Vytvoriť verejný alebo poloverejný profil v rámci uzatvoreného systému
2. Vytvoriť a editovať zoznam ďalších používateľov, s ktorými udržiavajú spojenie
3. Pozorovať a komentovať činnosť ostatných používateľov v rámci systému

Z týchto definícií nám teda vyplýva, že by malo ísť o službu používajúcu internet, vďaka ktorej dokážeme rýchlo a jednoducho kontaktovať iných používateľov tej istej služby, či zdieľať základné súbory ako sú obrázky, videá alebo zvukové nahrávky.

2. Výhody a nevýhody sociálnych sietí

Sociálne siete so sebou vďaka svojej prístupnosti a pomernej jednoduchosti prinášajú rôzne výhody. Niektorými z nich sú napríklad:

- Jednoduchšie udržiavateľný kontakt s priateľmi na diaľku
- Prehľadné hľadanie pracovných príležitostí
- Okamžité zdieľanie názorov a významných udalostí
- Rýchly prístup k novinkám – zrýchlenie ich prenosu (cyklu informácií)
- Možnosť „real-time“ komunikácie cez čat (ang. *chat*)
- Cieleňá reklama – používatelia s rovnakými alebo podobnými záujmami sa zoskupujú do skupín na takýchto sieťach a tak sa spoločnosť alebo jednotlivec môže v rámci takejto skupiny propagovať efektívnejšie

Vďaka jednoduchosti a prístupnosti týchto sietí vznikajú aj veľmi známe a zvyrazňované problémy a nevýhody ako napríklad:

- Falošné účty
- Kyberšikana – šikanovanie pomocou informačných a komunikačných technológií, v tomto prípade pomocou internetu alebo konkrétnejšie, pomocou sociálnych sietí
- Podvody a krádeže identity – pomocou rôznych metód sa dajú nelegálne získať informácie o užívateľoch alebo ich prihlasovacie údaje čo následne vedie k ich ľahkému zneužitiu
- Hoaxy a poplašné správy
- Narušenie súkromia korporáciami a ukladanie dát o používateľoch
- Nepríjemná až brutálna spätná väzba – pri zdieľaní či odoslaní potenciálne nevhodného či konfliktného obsahu môže používateľ dostať nesúhlasnú či nenávistnú spätnú väzbu, obzvlášť pri politickom či náboženskom obsahu
- Propaganda – pomocou efektívne vytvorenej propagandy sa dajú manipulovať používatelia

3. Rozdelenie sociálnych sietí

3.1 Základné delenie

Sociálne siete by sme mohli rozdeliť na 7 základných typov a to:

- Sociálne konekcie – pomáhajú používateľom ostať v kontakte s priateľmi, rodinnými príslušníkmi a považujú sa za najrozšírenejšie sociálne siete. Patria sem napríklad Facebook, Google+ alebo Twitter.
- „Multimedia Sharing“ – (v preklade „zdieľajúce multimédia“) slúžia na jednoduché zdieľanie videí, fotografií či audio súborov. Patria sem napríklad YouTube, SoundCloud alebo Imgur.
- Informačné – zväčša zložené z ľudí, ktorí hľadajú odpovede na každodenné problémy. Tieto sociálne siete vyhľadávame ak potrebujeme nájsť návody či recepty na rôzne veci. Ako príklady môžeme uviesť Super Green Me či najrecepty.sk.
- Profesionálne – navrhnuté aby poskytli príležitosti pre rozvoj kariéry. Niektoré slúžia len ako fóra pre komunikáciu rôznych profesionálov, iné sú orientované len pre daný odbor alebo profesiu. Sem môžeme zaradiť napríklad LinkedIn či Classroom 2.0 (pre učiteľov).
- Vzdelávacie – vytvorené pre študentov za účelom jednoduchšej spolupráce s ostatnými študentmi pri práci na akademických projektoch, výskumoch či pokusoch, napomáhajú jednoduchšej výučbe pomocou učiteľských alebo profesorských blogov a triednych fór.
- Koníčky – zjednocujú ľudí s rovnakým koníčkom, ktorí si vykonávajú prieskum o danom koníčku, kde im pomôžu skúsenosti a vedomosti iných spolunadšencov, patria medzi najpopulárnejšie sociálne siete.
- Akademické – slúžia pre akademických výskumníkov ktorí by chceli zdieľať ich výsledky výskumov či meraní s ich kolegami. Týchto sociálnych sietí nie je veľa. Najznámejšie z nich sú napríklad Academia.edu a Connotea Collaborative Research.

3.2 Funkčné delenie

Európska agentúra pre informačnú a sieťovú bezpečnosť ale rozdelila sociálne siete z funkčného hľadiska len na 2 základné typy:

- Univerzálne – zamerané najmä na komunikáciu a interakciu medzi používateľmi, takéto sociálne siete nemajú stanovené žiadne konkrétne záujmy. Patria sem najrozšírenejšie sociálne siete ako Facebook, Twitter a Google+.
- Špecializované – konkrétne orientované určitým smerom, majú presne vytýčené témy, záujmy a druh obsahu ktorý sa na nich zdieľa. Medzi špecializované sociálne siete by sme mohli zaradiť napríklad LinkedIn, používaný výlučne na oblasť obchodu a podnikania alebo Classmates.com, ktorý slúži na nájdenie bývalých spolužiakov a kolegov zo škôlky, školy či armády.

3.3 Iné delenie

Podľa portálu digizen.org ktorý slúži na oboznámenie rodičov, učiteľov a hlavne mladých ľudí s internetom a fungovaním sociálnych sietí, sa delia sociálne siete na 5 ďalších podtypov :

- Profilovo zamerané – orientované primárne na používateľský profil, napríklad Facebook a Myspace.
- Obsahovo zamerané – priorita sa tu kladie na obsah, pričom používateľský profil má len sekundárnu úlohu. Patria sem napríklad YouTube, Flickr a Soundcloud.
- Virtuálne – založené výlučne na on-line virtuálnom prostredí kde jednotlivca reprezentuje namiesto profilu jeho virtuálna postava. Dala by sa tu zaradiť populárna hra World of Warcraft alebo Second Life.
- Mikroblogovacie – umožňujú návštevníkom jednoducho a rýchlo publikovať krátke správy ako napríklad Twitter (limit 140 znakov na správu).

- White-labeled siete – dávajú používateľom možnosť vytvoriť ich vlastnú sociálnu sieť pre malú komunitu ľudí ako napríklad PeopleAggregator či Ning. Vo všeobecnosti tieto sociálne siete nie sú až tak známe.

Záver

Niektorým ľuďom sa môže zdať že sociálne siete sú nebezpečné. Je pravda, že sa s nimi spája veľa podvodov a trestných činov, no tie sú následkami nedbanlivého používania internetu ako takého. Ľudia ktorí sa pohybujú po internete by si mali uvedomiť, že vaše osobné údaje a heslá sú veľmi zraniteľné, a nikdy by ste ich nemali zadávať na podozrivých stránkach či za podozrivých okolností. Taktiež, ak na sociálnych sieťach zverejníte príspevok s citlivými informáciami, je dosť možné, že kým daný príspevok odstránite, prečítajú si ho iní používatelia, ktorým to už z pamäti nevymažete. Navyše, niektoré sociálne siete príspevky nikdy trvalo nevymažú, len ich uložia do svojej databázy a následne príspevok skryjú. Platí tu nepríjemné pravidlo, že čo sa raz dostane na internet, to z tadiaľ už nikdy úplne nezmizne.

Ak sa ale pohybujete po sociálnych sieťach dostatočne obozretne, zbavíte sa rizík a ostane vám iba veľmi užitočná služba, vďaka ktorej si uľahčíte život. Je predsa jednoduchšie opýtať sa priateľa či príde na stretnutie cez čet, ako zavolať mu na telefón, kde spojenie prebehne až po prepojení po sieti. Tiež je pre nás ľahšie keď nám niekto pošle zvukovú nahrávku na vypočutie domov, než by nám ju mal fyzicky prehrávať.

Zdroje

1. WHITE, M. Gormandy, *What Types of Social Networks Exist*. [cit. 2016-04-14].
Dostupné z:
http://socialnetworking.lovetoknow.com/What_Types_of_Social_Networks_Exist
2. Anonym, *What are social networking services?*. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z:
<http://digizen.org/socialnetworking/sn.aspx>
3. Anonym, *Sociálna sieť (internet)*. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z:
[https://sk.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1lna_sie%C5%A5_\(internet\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1lna_sie%C5%A5_(internet))
4. Anonym, *Social networking service*. [cit. 2016-04-14]. Dostupné z:
https://en.wikipedia.org/wiki/Social_networking_service